

Урок 1

Тема. Явища природи. Вплив Сонця на сезонні явища в природі

Мета:

- *формування предметних компетентностей* (поглибити знання учнів про природу; формувати в учнів уявлення про явища природи; ознайомити зі структурою підручника; формувати потребу у пізнанні природи; виховувати бережливе ставлення до підручника; розвивати кмітливість, спостережливість, мислення)
- *формування ключових компетентностей*:
 - уміння вчитися: зосереджено слухати, відтворювати послідовність відображених у тексті явищ, встановлювати логічну послідовність викладу подій, пригадувати необхідні знання і способи дій для виконання завдань;
 - соціальної: продуктивно співпрацювати з різними партнерами в групі, використовувати різні ролі і функції в колективі, проявляти ініціативу, підтримувати та керувати власними взаєминами з іншими;
 - комунікативної: спільно працювати та співробітничати, бути одним із команди.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

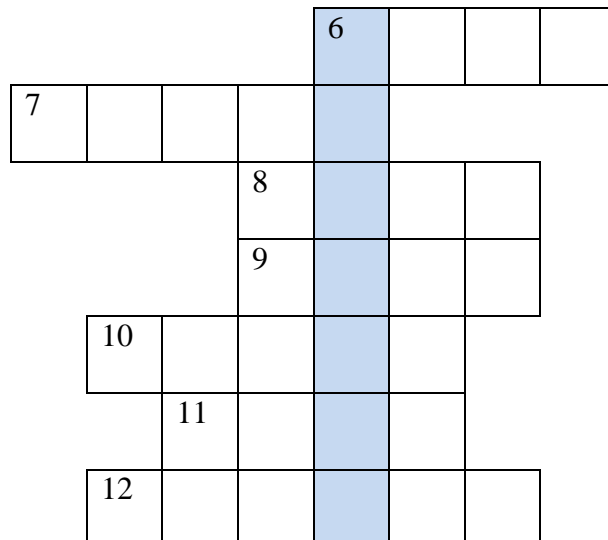
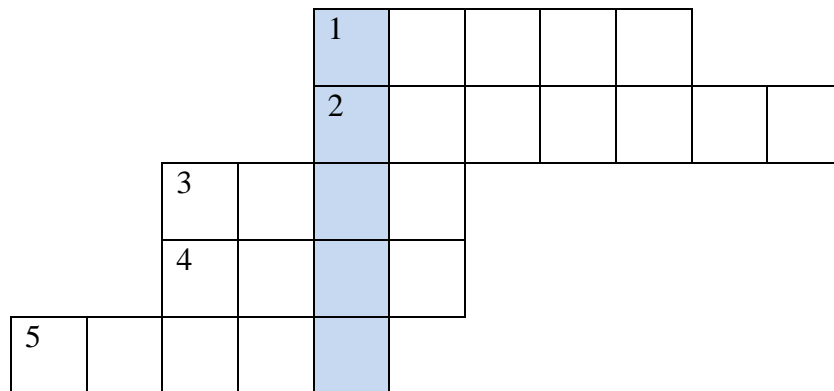
Міжпредметні зв'язки: літературне читання, образотворче мистецтво.

Обладнання: зображення сонечка на дошці, відеоролик (за посиланням), інструменти і матеріали для створення колажу, для малювання, ілюстрації.

I. Вступна частина

1. Організація класу
 - ✓ Рефлексія настрою. Психотренінг
(На дошці – усміхнене сонечко.)
 - Посміхнімося у відповідь сонечку, один одному та висловимо впевненість у собі, своїх знаннях.
 - У мене все вийде добре на уроці.
 - Я впораюсь з будь-яким завданням.
 - У мене буде гарний настрій.
 - ✓ Вправа «Синоптична хвилинка»
 - Яка зараз пора року?
 - Який місяць?
 - Яке число?
 - Тепло чи холодно надворі?
 - Який стан неба?
 - Яка температура повітря?
 - Чи були сьогодні протягом дня опади?
 - Що ще цікавого ви помітили?
 - ✓ Ознайомлення з підручником «Природознавство»
 - Розгляньте підручник.
 - Що зображено на обкладинці?
 - Хто автори підручника?
 - Де видано підручник?
 - Розгляньте умовні позначення.
 - Чи потрібно вивчати природознавство?
 - Де нам знадобляться знання про природу?
2. Актуалізація опорних знань
 - ✓ Відгадайте загадки.
 - Без крил летять,
Без ніг біжать,
Без вітрил пливуть. (Хмари)

- За хвилину в землю вріс
Різнобарвний диво-міст.
Диво-майстер змайстрував
Міст високий без поручнів. (Веселка)
 - Скачуть по доріжці
Білі горошки. (Град)
 - Молоко над річкою пливло –
Нічого не видно було.
Розчинилося молоко –
Стало видно далеко. (Туман)
 - Спершу – блиск,
За блиском – тріск,
За тріском – плескіт. (Гроза)
 - Мене ніхто не бачить,
Але всякий чує,
А мою супутницю
Кожен може бачити,
Але ніхто не чує. (Грім і блискавка)
 - Шумить він у полі і в саду,
А в дім не попаде.
І я нікуди не піду,
Допоки він йде. (Дощ)
3. Повідомлення теми і мети уроку
– Щоб дізнатися, про що будемо говорити на уроці, розгадайте кросворд.

- 1) Влітку, взимку, навесні вдягнуті в зелені сукні всі. (Ялини)
 - 2) Червоне коромисло через річку повисло. (Веселка)
 - 3) Стоїть при дорозі на одній нозі,
І шапочку має, та нікого не вітає. (Гриб)
 - 4) Дрібно, дрібно зачастив і всю землю напоїв. (Дощ)
 - 5) Летить орлиця по синьому небі,
Крила розкрила, сонце закрила. (Хмара)
 - 6) Без сокири і без рук, а дім будує. (Птах)
 - 7) Не звір, а виє. (Вітер)
 - 8) Хто у воді живе, а без води помре? (Риба)
 - 9) Ревнув віл на сто гір, на тисячу городів. (Грім)
 - 10) Без рук, без олівця, малює без кінця. (Мороз)
 - 11) Хто вона така, що може стати то рідка,
То легкокрила, то тверда? (Вода)
 - 12) За хатиною в садочку
У зеленому віночку
У червоному намисті
Дівчинонька чепуриться. (Калина)
- Довідкове бюро. Явища природи — це зміни, що відбуваються в природі.
– Як назвати це двома словами?
В усі часи усі народи
Вивчали явища природи.
Природа-матінка дивує:
То дощ паде, то вітер дує,
Мороз тріщить, туман лягає,
На небесах веселка сяє.
Отож і ми часу не гаймо:
Природні явища вивчаймо.

II. Основна частина

1. Опрацювання матеріалу уроку
 - ✓ Асоціативний куш
«Явища природи»
 - ✓ Перегляд відеоролика
<https://www.youtube.com/watch?v=UHbcf3y1GM8>
– Про які явища природи дивились відеофільм?
– Чи можемо ми впливати на явища природи, можемо ми їх відмінити?
2. Робота з підручником (с. 4 - 5)
 - Прочитати статтю.
 - Підготуватися до вибіркового читання:
 - Які зміни відбуваються навколо нас у природі?
 - Як називаються ці зміни?
 - Які є пори року?
 - Як відбувається їх зміна?
 - Які явища природи характеризують літо? Осінь? Зиму? Весну?
 - Робота з ілюстрацією (с. 5)
 - Які явища природи зображені на малюнку?
 - Для якої пори року вони характерні?
 - Якої пори року ви народилися?
 - Які явища її характеризують?

Висновок У природі постійно відбуваються зміни. Їх називають явищами природи. Зміна дня і ночі, зміна пір року, поява або зникнення хмар чи вітру, випадання дощу, цвітіння

рослин, досягання плодів і насіння, жовтіння і опадання листя, відліт птахів у вирій або їх повернення з теплих країв – усе це явища природи.

✓ Повідомлення вчителя

Сонце є головним джерелом тепла на Землі. Навесні воно розтоплює сніг, випаровує калюжі. Від нього залежить, холодним чи теплим буде день.

Земля рухається навколо Сонця і внаслідок цього руху поверхня Землі освітлюється по-різному. Тому розташування Сонця на небосхилі в різні пори року також змінюється. Від річного руху Землі залежать зміни пір року.

– Яка ваша улюблена пора року?

– Чому?

✓ Робота в парах

• Завдання

– Послухайте казку. Запишіть ознаки пір року.

• Читання казки вчителем.

Казка про Зайчика і пори року

Маленький Зайчик народився навесні. Зайчик бачив, що темні пагорби навколо з кожним днем все щільніше вкриваються травою, і рослини прокидаються від зимової сплячки. Але Зайчик був ще дуже маленький і не знав, що на світі буває весна. Він сидів під кущем, на якому вже з бруньок вистрілили ніжні листочки.

І тоді до Зайчика підійшла Весна. Вона взяла малюка на руки і зіграла його ласкавим сонячним теплом. Весна повела його показувати свої володіння і відкривати Зайчику свої скарби. Він довідався, що таке зелена травичка, що у лісних струмочках тече смачна водичка, яка додає звірям і птахам сил після довгої зими. Він довідався, що молоді гілочки верби, що ростуть над водою, хоч і гіркуваті, але придатні в їжу, особливо корисні їхні бруньки з нерозкритими листочками.

Весна пішла, а Зайчик сидів і гірко плакав, нічого не помічаючи навкруги. А вже почалося Літо! Пташки, які зустрічали весну радісною піснею, притихли в своїх гніздах, висиджуючи майбутніх пташенят. Зайчик вирішив, що ліс завмер, очікуючи якогось лиха, і дуже налякався.

У розкішних пишних шатах Літо було напрочуд привабливе. Воно підійшло до Зайчика, привітно посміхнулося і запропонувало поласувати і кульбабою, і цикорієм, і пижмом, суріпкою, конюшиною, люцерною. Пообіцяло, що згодом дозріє соняшник, гречка, пшеничка, овочі, кавуни і гарбузи.

Білочка показала йому перший літній гриб-сироїжку, а бурундук почагував соковитими бруньками. Зайчик дуже виріс за літо. Він так радів і спеці, і літньому дощику, що уже не уявляв, як можна жити інакше. Навкруги було стільки всього смачненького...

Але прийшла пора і Літу вирушати в подорож у південні краї. Літо зіграло Зайчика у своїх спекотних обіймах і вирушило у далеку дорогу. А на зміну йому уже поспішала красуня Осінь.

Її вірні слуги йшли попереду, сурмили і розмальовували ліс найрозкішнішими фарбами, від лимонної і золотої до мідно-червоної, багряної.

Осінь дала Зайчикові спробувати білий гриб, соковиті пагони. Від горіхів Зайчик відмовився, зате їх прудко підхопила білочка.

Багато птахів збиралися відлітати слідом за Літом. Зайчик хотів летіти разом з ними, але Осінь нагадала йому, що як би високо він не стрибає, летіти він не зможе. Зайчик дуже засмутився.

А всі його лісові друзі, що залишилися у королівстві Осені, голосно прославляли її щедрість і красу. Особливо – три білки-подружки, які збирали на розкішному килимі з золотого листя гриби, горіхи і жолуді і повними пригоршнями відносили ці смаколики до себе додому.

Зайчик помітив, що з кожним днем холоднішає. Звичний влітку густий ліс дуже змінився і став майже прозорим. Листя на деревах жовтіло, а потім засихало і опадало. Дощі йшли частіше і довше, ніж влітку, і були дуже холодні. Плодів було ще багато, але вже не розцвітали нові квіти і бруньки на деревах заснули. Навіть комарі і мошки кудись зчезли...

Зайчик здогадувався (він чув розмову сороки і ведмедя), що Осінь може невдовзі покинути їх, і йому стало сумно.

Наближались холоди. Налетів вітер, закрутив і погнав осінні листя в повітрі. Небо затягнули важні низькі хмари. Більшість звірів сховалися у нірки, барлоги і дупла дерев. Усі говорили, що скоро прийде Зима, і деякі звірі збиралися піти разом з Осінню – впасти в сплячку на декілька місяців, аж доки знову не потеплішає.

Їжачок і Ведмедик пішли спати до весни. Зайчик теж хотів впасти у сплячку, але він не вмів довго спати, та й теплої барлоги у нього не було. І навіть запасів на зиму, як працюючі мишки, білки і бурундуки, Зайчик робити не вмів. Він зовсім не хотів зустрітися з зимою, але вона прийшла раптово і застала Зайчика зненацька.

Зима простягнула Зайчику таку гарненьку білу шубку, про яку він навіть не мріяв. В ній Зайчику відразу стало тепліше, і він з цікавістю розглядав незнайомку. Зима взяла його на руки і понесла показувати свої володіння. Вони були не менш багаті, ніж у інших Пір року.

Помалу Зайчик звик до Зими. Він дуже дивувався, чому замість дощу з неба летять пухнасті білі бджілки, які пекуче жалять холодом, якщо впадуть на ніс, а потім перетворюються у звичайну краплину води. Чому калюжі і озера стали твердими і такими слизькими? Чому вітер такий злий і холодний? Він приносить цілий рій снігових ос, віє, як голодний вовк, і намагається зірвати нову теплу шубку зайчика!

В лісі більше нічого не росло, окрім снігу. У новому білому одязі ліс здавався Зайчику чужим і, головне, майже нічого було їсти. Зайчик думав, що рослини померли, не витримавши холоду, але Зима пояснила, що вони сплять. Врешті Зайчик навчився добувати їжу і в зимовому лісі. Білки-подружки ділилися з ним запасами, зібраними восени. Білки завжди роблять більші запаси, ніж можуть з'їсти. Птахи ласували ягодами горобини і шишками з верхівок дерев, куди Зайчик ніяк не міг дістатися. Але смачними були молоді гілки кущів і кора молодих дерев. У новенькій білій шубці Зайчик був непомітним на фоні білого снігу і тому майже не боявся голодних вовків і лисиць.

Минав день за днем. І ось нарешті Зима прийшла попрощатися з усіма звірами. Вона сказала, що йде далі на Північ, аж до самого полюсу. Але настане час, і вона повернеться.

– А хто ж буде після тебе? – сумно запитав Зайчик, не знаючи, чого йому ще очікувати.

– Слідом за мною прийде Весна.

Потім слідом за Весною знову прийшло Літо, і Зайчик радісно зустрів його і прийняв його дарунки. Потім прийшла Осінь — Зайчик зрадив їй. А коли настала Зима, Зайчик сміливо поскакав їй назустріч:

– Здрастуй, Зимо! Добре, що ми знову зустрілися. Ти принесла мені нову білу шубку?

– Звичайно, мій Зайчику, – сказала Зима і лагідно щипнула його за вухко.

– І так буде щороку?

– Так, Зайчику, все буде повторюватися щороку...

Олена Крижановська

- Учні зачитують ознаки пір року.

Висновок. Є чотири пори року. Кожна з них триває три місяці. Для кожної пори року характерні свої явища. За цими змінами ми і будемо спостерігати, вивчаючи природознавство у 2 класі.

3. Узагальнення і систематизація вивченого

- ✓ Робота в групах.

– Проаналізуйте вплив Сонця на сезонні явища в природі, користуючись поданою схемою.

– Обгрунтуйте і запишіть відповідний висновок.

– Про що захочете прочитати в куточку природи?

– Дізнайтеся, чи є місце на нашій планеті, де буває тільки зима або літо. Кого зацікавило це питання?

✓ Домашнє завдання

- Прочитати статтю на с. 3 – 6.
- Дати відповіді на питання.
- Проводити спостереження за погодою.